

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ**

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія та реабілітація**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 12**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **I**
Семестр(и): **I (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **основи психології та педагогіки, українська мова за професійним спрямуванням, філософія.**

Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх

Керівник освітнього компонента: **Єріна Віолетта Віталіївна**,
email: vv.yerina@kntmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Психологія спілкування зосереджена на вивченні психологічних закономірностей міжособистісної взаємодії, механізмів формування контактів, ролі емоцій, мотивації та когнітивних процесів у комунікації. Курс розкриває різновиди спілкування, його структуру та функції, особливості мовленнєвих і немовленнєвих засобів взаємодії, феномен комунікативних бар'єрів і психологію конфлікту. Важливим напрямом є аналіз специфіки професійного спілкування у системі «лікар – пацієнт», де комунікація виконує як інструментальну, так і терапевтичну функцію.

МЕТА КУРСУ: сформувати у здобувачів системні знання про психологічні механізми й закономірності процесу спілкування, розвинути уміння ефективно взаємодіяти в професійному середовищі, оволодіти стратегіями конструктивного діалогу та профілактики конфліктів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- пояснювати психологічні механізми спілкування та їх вплив на міжособистісну взаємодію;
- описувати вербальні й невербальні засоби комунікації та особливості їхнього застосування;
- виявляти причини виникнення комунікативних бар'єрів та пропонувати шляхи їх подолання;
- аналізувати соціально-психологічний клімат групи та його вплив на ефективність взаємодії;
- застосовувати психологічні знання для оптимізації професійного спілкування лікаря та пацієнта;
- розвивати емпатійність, навички самопрезентації та конструктивного діалогу в умовах професійної практики.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Психологія спілкування як наука. Предмет, функції, форми і сторони спілкування.
2. Порушення та бар'єри спілкування. Особливості комунікації в різних культурах і релігіях.
3. Спілкування як засіб соціально-психологічного впливу. Маніпулятивне спілкування та засоби протидії маніпуляції.
4. Конфліктне спілкування. Стратегії та техніки ефективного спілкування. Активне слухання.
5. Професійне спілкування фахівців медицини. Основні правила спілкування лікаря та пацієнта.

Перелік тем практичної роботи (20 год):

1. Вербальні та невербальні засоби спілкування (мова тіла, рухів, жестів, міміки, емоцій).
Особливості їх використання.
2. Вплив темпераменту та характеру на спілкування.
3. Вікові та гендерні особливості спілкування.
4. Афіліація як потреба комунікації.
5. Комунікаційні бар'єри та шляхи їх подолання.
6. Комунікативна позиція. Маніпулювання та актуалізація у спілкуванні.
7. Психологія конфліктів та шляхи їх розв'язання.
8. Слухання, як засіб ефективного спілкування. Вміння почути та заохотити розмову.
9. Поняття та форми ділового спілкування.
10. Практики комунікації медичних працівників з пацієнтом.

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Предмет і структура психології спілкування.
2. Теоретичні моделі комунікації у психології.
3. Класифікація видів спілкування в сучасній науковій літературі.
4. Соціально-культурні чинники, що впливають на комунікативну поведінку.
5. Психологічні механізми впливу і переконання у спілкуванні.
6. Технології вирішення комунікативних суперечностей.
7. Етичні аспекти міжособистісної комунікації.
8. Роль емоційного інтелекту у процесі спілкування.
9. Самопрезентація як форма соціальної комунікації.
10. Особливості групової динаміки і спілкування у малих групах.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, аналіз і розв'язання комунікативних ситуацій, метод кейсів, рольові ігри, моделювання професійних діалогів, тренінгові вправи з розвитку комунікативних навичок, метод самопрезентації, мозковий штурм.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Губенко І. Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособистісного спілкування : підручник. Вид. 3-е. Київ : ВСВ «Медицина». 2021. 312 с.

2. Курова А.В. Психологія спілкування: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти факту псих., політ. та соц. НУ «ОЮА»). Одеса : Фенікс, 2020. 79 с.

3. Пантелюк М.І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення навч. посіб. Київ : ЦУЛ. 2020. 224 с.

4. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці : навч. посіб. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

5. Тимофієва М. П., Борисюк А. С., Павлюк О. І. Психологія спілкування : навч.-метод. посіб. для студентів вищих медичних закладів освіти України. Чернівці, 2019. 100 с.

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА